

VINCI
TOPONDERWIJS

In de zomervakantie naar school? Waarom?!

Zomerscholen schieten als paddenstoelen uit de grond. Mooi. Of toch niet? Dat ligt er maar aan hoe je het bekijkt. De Zomerschool als vrijetijdsbesteding? Als het aan Vinci ligt, zeker niet! Wij grijpen de Zomerschool aan als een broodnodige onderwijsactiviteit, die kan leiden tot verhoogde onderwijskansen van de deelnemers. Ga maar na: in de zomerperiode (6-8 weken) komen doelgroep leerlingen beduidend minder in aanraking met taal dan andere kinderen. Genomen over een hele schoolcarrière is dat $8 \times 8 = 64$ weken. Een Zomerschool zou zich daarom met name moeten richten op taalstimulering tijdens de vakantie. En dat is wat Vinci doet. Vinci-medewerkers zijn in vorige functies verantwoordelijk geweest voor de zomerscholen in Utrecht en in Amsterdam Zuidoost en hebben de aanpak verder doorontwikkeld in een Zomerbeleid-aanpak. Er is een doorgaande lijn Zomerschool ontwikkeld, met programma's voor de groepen 1 t/m 8. Allemaal gericht op taalstimulering. Voor groep 8 werd de module 'POVO Zomerschool' bedacht, bedoeld om de overstap naar de brugklas te vergemakkelijken.

Uit onderzoek blijkt dat veel doelgroepkinderen tijdens de zomervakantie veel minder in aanraking komen met taal: ze lezen minder; ze horen minder taal. En dat heeft effect: veel kinderen die beginnen aan het nieuwe schooljaar zijn tijdens de vakantie achteruitgegaan in hun vaardigheden. Niet alleen is het technisch leesniveau gedaald, maar ook het begrijpend lezen is minder geworden. Doodzonde. Er kan echter wat aan gedaan worden: door veel met taal om te gaan tijdens de vakantie, blijven de vaardigheden op niveau, of kunnen ze zelfs groeien. Daarvoor is het nodig om te stimuleren dat kinderen (en hun ouders) ook in de zomer veel aan taal blijven doen.

Wat is de Zomerschool?

Eerst maar even wat de Zomerschool niet is. De Zomerschool is geen opvangplek. De Zomerschool richt zich niet op vrijetijdsbesteding of sport, maar op onderwijs. Het is de bedoeling dat deelnemers beter worden in taal. Dat is zo belangrijk, omdat taal de sleutelfactor op school is, vanaf de voorschool tot en met het middelbaar onderwijs. De Zomerschool is vaak een samenwerking tussen de schoolbesturen uit een stad. Samen met de gemeente bieden zij leerlingen – en hun ouders – een onderwijsprogramma tijdens de zomervakantie. Kinderen gaan dan een volledige week naar school; kleuters zelfs de hele vakantie een dagdeel per week. De meeste groepen krijgen les aan het begin van de vakantie. Groep 8-leerlingen gaan juist de laatste week van de vakantie naar school. Zij bereiden zich dan voor op de overstap naar de brugklas. Belangrijk om te weten: van Zomerschoolleerlingen wordt verwacht dat zij zich ook tijdens de rest van de zomervakantie intensief bezighouden met taal. Dat betekent veel lezen: prentenboeken, boeken, kranten en tijdschriften. Van hun ouders wordt een actieve bijdrage gevraagd.

Voor wie is de Zomerschool?

Het doel van de Zomerschool is glashelder: beter worden in taal. En daardoor betere resultaten behalen op school. Eerst maar het goede nieuws: de Zomerschool helpt! Kinderen die een week de Zomerschool bezoeken en die ook de rest van hun vakantie veel aan taal doen, kunnen echt vooruit gaan. Maar dan onder één voorwaarde: kinderen en hun ouders moeten echt willen. En echt bereid zijn moeite te doen. De Zomerschool is dus bedoeld voor gemotiveerde doelgroep kinderen en ouders.. Het gaat om kinderen die een extra inspanning willen leveren om hun vaardigheden bij technisch lezen, begrijpend en studerend lezen te vergroten. Er wordt veel gelezen tijdens de Zomerschool. Het is dus belangrijk dat toekomstige deelnemers daar al van houden. Voor de meeste modules is motivatie de enige voorwaarde. Ouders en kinderen willen een inspanning leveren om hun doel te bereiken. Alleen de module voor groep 3 kent een specifieke doelgroep. Het gaat daar om leerlingen die uitvallen bij technisch lezen. Bij de kleuters is een bijzondere vorm bedacht. Ouders worden daar de leestutor van hun eigen kind. Omdat deze cursus zes weken beslaat, kunnen alleen ouders en kinderen die niet op vakantie gaan deelnemen.

Wat doen leerlingen op de Zomerschool?

Alles wat er gebeurt op de Zomerschool staat in dienst van het hogere doel: beter worden in taal. Er wordt veel met teksten gewerkt, uit boeken, kranten en tijdschriften. De lesweek is opgebouwd rondom een thema, bijvoorbeeld mummies. Kinderen komen veel te weten over dat onderwerp. Niet alleen via teksten, maar bijvoorbeeld ook door een excursie naar het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. Of door te praten met een archeoloog. Ze maken een film. Er wordt gedebatteerd en gepresenteerd. De meeste deelnemers vinden het heel leuk op de Zomerschool. Ze hebben niet echt het gevoel op school te zitten, maar ondertussen wordt er veel geleerd. De Zomerschoolweek zelf is echter niet genoeg. De kinderen worden op allerlei manieren aangemoedigd om ook de rest van de vakantie met taal bezig te zijn. Bijvoorbeeld door regelmatig te lezen, of opdrachten te maken. Dat zoets effect heeft toonde Oberon aan bij de monitoring van de BSA Zomerschool van de afgelopen jaren. Deelnemende kinderen ondervonden tijdens de zomervakantie beduidend meer taalstimulering dan vergelijkbare leerlingen die niet deelnamen. Vooral voor dit laatste punt is de inzet van ouders nodig. Zij worden dan ook nadrukkelijk betrokken bij het Zomerschoolprogramma. Ouders van kleuters gaan zelfs samen met hun kind naar school. Natuurlijk verschilt het programma per leeftijd. De gemeenschappelijke onderlegger van alle modules is 'leesplezier'. Zo wordt er bij de kleuters veel voorgelezen uit prentenboeken. Oudere kinderen lezen teksten uit kranten en tijdschriften. In deze brochure staat het globale lesprogramma per leerjaar.

Wat is het programma per leerjaar?

Voor groep 1 en 2 is een bijzonder programma samengesteld. Ouders lopen hierbij samen op met hun kind. Ze worden op de Zomerschool opgeleid als tutor van hun eigen kind. Gedurende zes zomerweken gaan zij samen een dagdeel per week naar school. Ouders en kinderen worden begeleid bij het voorlezen van prentenboeken en digitale boeken. Onderzoek laat zien dat de

woordenschat van kinderen enorm groeit als er (voor)gelezen wordt. Het is de bedoeling dat er ook thuis veel gelezen gaat worden. De inzet van de module is niets minder dan een gedragsverandering. Ouders en kinderen gaan ervaren dat (voor-)lezen leuk is. Als gevolg daarvan zou er meer gelezen moeten gaan worden. Voor de module is slechts beperkt plek, voor zeer gemotiveerde ouders die in de zomer niet op vakantie gaan. Groep 3 richt zich vooral op technisch lezen. Tijdens de zomervakantie daalt namelijk het leesniveau van veel kinderen. Dat gaat de Zomerschool voorkomen. Sterker nog: het is de bedoeling dat deelnemende kinderen vooruit gaan. Daarvoor is het wel nodig dat ze de hele vakantie blijven oefenen; ouders spelen hierbij een belangrijke rol. Maar voordat het zover is, gaan de kinderen in de eerste week van de vakantie een hele week extra naar school. Niet alleen om te lezen, trouwens. Er is tijd voor veel andere leuke dingen. Een excursie hoort bij het programma. Deze module bedient twee doelgroepen:

1. Kinderen die op niveau zitten (E3). Doelstelling: tenminste vasthouden niveau, mogelijk stijging
2. Kinderen die onder niveau zitten (M3). Doelstelling: doorgroeien naar E3

Ook bij deze module is inzet van ouders een voorwaarde. De groepen 4 en 5 gaan een hele week naar school. Langzamerhand gaat het dan om begrijpend lezen: de allerbelangrijkste voorwaarde voor schoolsucces. We doen er alles aan om kinderen beter te maken in begrijpend lezen. Dat gebeurt in samenwerking met de ouders. Na de schoolweek krijgen de kinderen namelijk opdrachten mee naar huis, die ze onder begeleiding van hun ouders gaan maken. Vanzelfsprekend worden er veel boeken gelezen. Als je meedoet, moet je daar wel van houden. Het voorlopige thema is 'de ruimte'. Er hoort een stelling bij die luidt: 'je kunt beter in de ruimte leven dan op aarde'. Ook bij dit programma hoort een excursie. In groep 6/7 wordt gewerkt aan twee thema's: robots en mummies. Over beide onderwerpen komen de leerlingen veel te weten. Zo is er een bezoek aan bijvoorbeeld het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden, waar echte mummies worden bekeken. Er is debat, er zijn presentaties en er wordt veel aan creatieve vakken gedaan. Tijdens de eerste zomerweek gaan kinderen een hele week naar school; daarna zijn er taalopdrachten voor de rest van de vakantie. Groep 8 zit de laatste week van de vakantie op school. Leerlingen worden gedurende een hele week voorbereid op de overstap naar de middelbare school. Wat gaat er allemaal veranderen? En hoe moet je leren? Als deze cursus is gevolgd, komen de kinderen goed voorbereid in de brugklas. De lessen vinden plaats in gebouwen van middelbare scholen.

Organisatie en rol VINCI

Bij de vraag van gemeenten naar een zomerschool, kan VINCI verschillende rollen nemen. Allereerst bij de ondersteuning van de onderwijsinhoudelijke kant: Vinci ontwikkelt zomerschoolconcepten op maat, voor zowel primair als voortgezet onderwijs. Daarbij kan het hierboven beschreven concept als leidraad dienen. Maar niet per se. Ook voor andere doelgroepen, met andere doelstellingen kunnen zomerprogramma's worden ontwikkeld.

Daarnaast kan Vinci een rol spelen bij de projectleiding en de praktische uitvoering van een zomerschool. Daar komt veel bij kijken: personeel, huisvesting, financiën, werven leerlingen. Vinci neemt graag de praktische kant voor haar rekening.